

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu. — Ustanovniki in deležniki tiskovnih društev dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem tegu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Sporazum o pravem času.

V poročilu seje mariborskega srenjskega zastopa dué 2. maja donaša „Mbg. Ztg.“ tudi imena gospodov, ktere je srenjski odbor izvolil v komité za agitacijo ob času direktnih volitev v državni zbor. Ti izvoljeni gg. so: Dr. Reiser (župan), Badl, žl. Kriechuber, Ferd. baron Rast, Perko, dr. Duhatsch, Fetz, Marko, dr. Schmiederer, Jan. Girstmayr stareji, Reuter (posl.) in Gutscher, gimn. ravnatelj. Vsi spadajo k ustavaški nemčurski stranki. Odkar so razpisane bile volitve v okrajni zastop in je bil prvi razgovor zastran direktnih volitev, prihajajo tudi pridno nemčurski bahači slovenske krvi v mesto, da sopet zastavijo svojo izdajalsko pomoč mestnim hujskalcem, kteri so le zato tako drzni, ker jim nemškutarški duh okoličanov zemljo gnoji in pripravlja.

Slovenski svet nas bo vprašal: Kaj se pa od narodne strani dela za prihodnje volitve? Odgovor: Nič! In kakor stvari stojé, se tudi v prihodnje ničesar, vsaj nič vrlega, izdatnega zgodilo ne bo. „Narod“ je v številki od sabote brez imenovanega vira iz „Gospodarja“ posnel notico o čudni volitvi velikih posestnikov v marib. okr. zastop, posladkal pa je svojim bralcem britko naznanilo z opombo: „Narodnjaki se niso pri volitvi udeležili“. Iz tega bi vnanji svet utegnul sklepati, da je narodna stranka v Mariboru blizu to, kar je ljubljanska, ki se iz posebnih uzrokov ne udeleži volitev v mestni zastop. — Po naših mislih zdaj ni čas za to, da si oči prikrivamo in svet slepimo, ker slednjé vendar le sami sramoto in kvar imamo. Gola resnica je, da delalne, odločne narodne stranke v Mariboru ni, nego so le — in to prav redko nasajeni — posamezni narodnjaki.

G. dr. Radaj se je že dvakrat ob volitvi v okr. zastop krepko poganjal za to, da Slovenci

večino zadobé. Zgodilo bi se lahko bilo, ko bi le eden ali dva narodna volilca iz mesta na volišču ga bila pogumno podperala, kmetske volilce hujskanja in strahovanja od nemčurske strani branila. Osamljen pa tega ni mogel odvrčati, toraj se noče v velikem posestvu več poganjati in nemčurjem v posmehovanje biti. To je pravi vzrok nehajstva.

Mariborskim narodnjakom menjka največ pravega središča za uspešno delovanje. Imamo sicer kat. politično društvo, katero tudi narodne pravice zagovarja in brani; ali njemu so slovó dali nekteri svetni narodnjaki, ki sploh med delalne in bolj gibéne domoljube spadajo, ker društvo tudi katoliške pravice poudarja in brani, kakor vsa enaka društva; drugi, ki le vedno kritikujejo, ne delajo pa nič, niso tudi temu društvu pristopili. — Brez združenih moči se pa ničesar opravit ne dá, najmanj pa tukaj, kder nasproti stojimo mnogobrojni nemškutarški stranki v mestu, ktera ima vsled stoletnega ponemčevanja v šoli in cerkvi toliko več udanega življa na kmetih, kolikor manj je narodna stranka v središču organizirana in delalna, da bi s podukom, s prijazno pripomočjo in z narodnimi vesellicami pridobiti skušala zmočene okoličane za pravično narodno stvar. Razen v Ljutomeru ni tudi po drugod nikjer sledu kake delalnosti pri izključivno narodnej stranki; če se v kterež čitalnici kaka veselica napravi, ni to v nijedni razmeri s zahtevami sedanjega časa. Delajo le kat. politična društva, kterih se pa ogibajo oni, ki hoté pred svetom za „omikane“ veljati, kteri se strašansko bojé, blišč liberalnosti v očéh svetá zgubiti.

Kaj nam je toraj pri takem stanju storiti, kam se obrniti? Odgovor: k onej stranki, s ktero so v soglasju vsa naša politiška društva, katera ima taka načela, da se zamorejo duhovniki kakor vsi svétني poštenjaki ž njo združiti, ž njo delati.

To pa je državnopravna stranka*), ki se je po zastopnikih iz Češkega, Poljskega, Kranjskega, Štajarskega, Koroškega itd. lani 8. in 9. oktobra na Dunaju dogovorila in ustanovila ter se množi od dne do dne po vseh deželah. Kakor poveda že nje ime „državnopravna“ stranka, ima ona na svojem praporju zapisano besedo: „Pravico braniti“, in sicer brani jo vsakemu in na vse strani; brani torej tudi narodno pravico vsem stiskanim narodom. In ker brani pravico na vse strani, jo hoče braniti deželam kakor avstrijski državi in cesarju, kat. cerkvi ravno tako kakor drugovercem, ki uživajo v državi pravico svobodnega obstanka; pravico narodov ravno tako kakor posameznih rodbin.

Državnopravna stranka hoče združiti vse Avstrijance, katerim še pravica kaj velja, in s združeno močjo delati na to, da se uboga Avstrija izkoplje iz nadlog, v ktere njo je zamotal liberalizem brezverskih kričačev, ki posebno od Beustove dobe sem zvonec v Avstriji nosijo. Geslo državnopravne stranke je prelepa beseda cesarja Franca I.: „Justitia fundamentum regnorum“ — „pravica je podlaga državam!“ Odkar so politiki in državniki to načelo pozabili, propala je moč in veljava Avstrije, navstal je divji razpor ne le med različnimi narodi, nego tudi med soplemeniki vsacega naroda, ter je obstanek Avstrije v največji nevarnosti.

Kaj ne, dragi rojaki, da bi sreča za nas bila, če zmaga državnopravna stranka? Zmaga njena pomenja za Avstrijo federalizem na kršanski podlagi. K temu zamoremo pripomoči tudi mi, če ob prihodnjih volitvah take možé volimo, ki so istih misli kakor ta stranka. Kdor ljubi narod slovenski ter mu vsestranske sreče želi, se bo pridružil državnopravni stranki, in to iz prepričanja, da brez krščanstva ni sreče in blagra ne v državi, ne v srenjah, ne v rodbinah.

Gledé na vse to izrečemo brez ovinkov, da Slovencem drugih poslancev nikdar nasvetovali ne bomo kakor le takih, ki so iz prepričanja prijatelji državnopravne stranke v Avstriji. Le taki poslanci porošivo dajejo, da bodo tudi v narodnih terjatvah stanovitni in odločni, v tem ko je že marsikdo izmed izključljivo narodne stranke tudi v narodnem oziru mevža ali figamož postal. Vsled tega se hočemo štajarski Slovenci krepko držati državnopravne stranke nemških sodeležanov, ki bodo v Gradeu osnovali volilni odbor za Štajarsko, ki nam bo pomagal s tiskovinami v slovenskem jeziku brez vseh posebnih stroškov. Nasvetovani bodo kandidatje, ki tudi v narodnem oziru popolno zaupanje zaslužijo, za ktere toraj narodna stranka lahko dela, če

*) Vsem, posebno pa gg., delajočim pri pol. društvih, srčno priporočamo knjižico: „Kleiner pol. Katechismus der österr. Rechtspartei“, von V. Weiss-Starkenfels. Wien — Sartori. Velja samo 25 kr. Vred.

hoče. Najkrajši in najboljši sporazum med Slovenci bi toraj bil, da vsi brez razločka pristopijo k državnopravni stranki, in z njo napadejo skupnega sovražnika: nemško-liberalne centraliste! Rekosmo.

Gospodarske stvari.

O vinstvu,

ali kako se vino v kleti oskrbuje.

(Spisal Franjo Jančar.)

Kolikokrat se mora vino dolivati?

Zavreti mošt ali vino se vsakih 8 dni dolije, in sicer skozi 6 do 8 tjednov in to celó do pilike, ker še vedno vre; potem pa vsakih 14 dni; če se trdno ne zabije nego rahlo v piliko vpostavi. Tako se vino oskrbuje do drugega pretakanja. Po drugem pretakanju se tudi vino najbolje vsakih 14 dni doliva, razun če bi vetrovno vreme bilo, kajti veter vino zgane in vzdigne. Zadnjič tudi zadostuje, ako se vino vsak mesec enkrat dolije, posebno če je že stareje in je zimski čas. V obče je pravilo: sode vedno polne imeti; uzroki so nam že znani. Novo vino se tedaj vsak 8. dan, potem vsakih 14 dni polni; stareje tudi vsakih 14 dni ali saj vsak mesec enkrat, ali kakor prilžnost in potreba nanese in dopusti.

Tretje pretakanje.

V tretjič se vino pretaka meseca avgusta ali septembra, in se ravno tako izvršuje kakor drugo pretakanje. Tudi tisti sod, iz kterega smo skozi leto za druge sode polnež jemali, se mora pretočiti, dasi veliko vina v njem več ni. Zato se za tretje pretakanje po troje sodov dobro pripravi, ali saj dva sode, če se namesto tretjega sode kad rabi; tako ravnanje neverjetno pospešuje pretakanje in se konča kakor drugo. Tudi o tretjem pretakanju se vsakemu sodu žveplo vžge, preden se začne vino va-nj pretakati.

Kako se vino nad drožmi pretaka?

V sodu, v kterega se je o drugem pretakanju vse drožje vtilo, bo zdaj precej vina, ker se je drožje od februarja do avgusta lahko do trdega vsedlo. Tudi to vino se iztoči, in sicer najkrajše tako, kakor se drugo vino pretaka. Medena pipa se z mačličkom v dno zabije, in ko je škaf postavljen, se pipa odškrne. Iz začetka kvapijo droži skozi pipo v škaf, ker si vino zgoraj pot dolí ob dan do pipe dela, s tem pa droži pred seboj tišči; to le kratek čas traja, potem pa nagloma čisto vino priteče in do zadnjega maslica, ki je na površju droži, skozi pipo v škaf izteče. Ko čisto vino priteče, se mora brž drug škaf pod pipo djati, inace je škoda na vinu, ki bi v droži teklo. Ako ni veliko droži v škaf prikvapilo, in